

HOEFHAMER

NIEUWS

Nieuwsbrief De Hoefhamer • www.museumsmederijelburg.nl • december 2014, nr. 22, jaargang 8

Hoefhamer Nieuws nr. 22

Beste donateurs / vrijwilligers,

In het archief van de museumsmederij bevindt zich een ledenlijst 1961 – 1962 van de Bond van Smeden-, Constructie- en Machinebedrijven (B.S.C.M.).

Op pagina 96 staan de gegevens van de Afdeling Oldebroek, een afdeling die al sinds 1917 is aangesloten bij de bond. De negentien leden van de afdeling komen uit de wijde omgeving, van Hattemerbroek tot Nunspeet. Er staan drie bedrijven uit Elburg op de ledenlijst: de fa. P. de Gunst en Zn. uit de Smedestraat, H. Hulst Ellestraat en J.H. Sterken uit de Bloemstraat. Over Hulst en Sterken is al eens in eerdere edities van Hoefhamer Nieuws geschreven. Overigens ook over hoefsmid Aart Zoet uit de Rozemarijnsteeg maar die was blijkbaar geen lid van de B.S.C.M. (meer?). Nu gaat de aandacht dus uit naar De Gunst.

De aloude smederij was vanaf het midden van de 17e eeuw eigendom van de familie Hoefhamer. Omstreeks 1820 verkochten de Hoefhamers de werkplaats aan Hermanus Hagens uit Vorden. Hij was smidsbaas en trouwde met Roelofje van Hulzen uit Elburg. Na zijn overlijden nam zoon Gerrit Willem de smederij over en die werd weer opgevolgd door (klein)zoon Lammert Hagens.

Smedestraat. Na de dood van Gerrit nam zijn zoon Peter de Gunst (1884 – 1959) de smederij over. En daarmee komen we op bekend terrein want over deze Peter de Gunst en zijn zoons en opvolgers Dirk en Aart doen in Elburg nog veel verhalen de ronde.

En wie kan die verhalen beter vertellen dan Driesje Portheine-de Gunst uit Nunspeet. Zij is een dochter van Aart de Gunst en

Aaltje van der Heide. 'Ik had een zusje Grietje, maar die is al jong gestorven', vertelt de dochter van de smid. 'We woonden toen in de Molenkampstraat maar veel weet ik er niet meer van want ik ben al op 16-jarige leeftijd weggegaan uit Elburg'. Toch komen er verhalen los, bijvoorbeeld over de oudste zoon Gerrit, die z'n vader niet wilde opvolgen in de smederij en 'bij de spoorwegen ging werken als

conducteur'. En dus moesten de jongere broers Dirk en Aart aan de bak. 'Oom Dirk was getrouwd met Johanna Nagelhout maar ze hadden geen kinderen. Hij was de kachelsmid en maakte ook kachelpijpen. In de smederij staat de oude kachelpijpenrol-ler nog. Mijn vader was meer de siersmid, hij maakte allemaal voorwerpen, prachtige lampen, tafels en sierhekjes'. Daarnaast hadden beide smeden veel werk voor de vissersvloot. Dat moest vooral op zaterdag gebeuren. Driesje vertelt verder over de knechten o.a. over Goossen Zwep en

Lees verder op achterzijde >

Kleuter Driesje de Gunst bereid zich al vroeg voor op een verzorgend beroep.

Aart en Aaltje de Gunst in de Molenkampstraat te Elburg.

De Hoefhamer wordt gesponsord door:

Scheepswerf Balk Urk BV
Do-it The Signmakers Kampen
Mustad Benelux Lelystad
Bramcometaal Kampen

MUSEUMWERKPLAATS ELBURG

De broers Dirk en Aart de Gunst aan het werk in hun eeuwenoude familiebedrijf.

Fa. P. de Gunst en Zn

Daarmee kwam een eind aan de betrokkenheid van de familie Hagens bij de smederij want op 10 december 1862 kocht hoefsmid Willem de Gunst (1822 – 1875) de smederij van Lammert. Hij betaalde er 820 gulden voor en voor de twee belovende huisjes in de Rozemarijnsteeg nog eens 575 gulden. Willem was getrouwd met Hendrika Petronella Amptmeijer. In 1849 werd hun zoon Jacob geboren, die de smederij in 1875 overnam. Twaalf jaar later emigreerden Jacob en zijn vrouw Fennetje Nagelhout naar Noord-Amerika. Vervolgens werd broer Gerrit smid in de

over het winkeltje naast de smederij. 'Op het raam stond Gebr. De Gunst IJzerwaren', weet ze zich nog te herinneren. Dirk en Aart stopten in 1982 met hun werkzaamheden als smid. Ze hadden werk genoeg maar geen opvolgers. Gelukkig kocht de Stichting Oud Elburg de smederij. In 1987 werd de Vereniging Hendrick de Keyser uit Amsterdam eigenaar van het unieke, eeuwenoude pand. Tenslotte komt Driesje op de proppen met een artikel uit de Elburger Courant van 9 december 1977. Hierin vertelt Dirk de Gunst: 'Er komen wel eens mensen binnen die de smederij graag willen kopen om er een café in te beginnen, maar dat nooit. Het mooiste zou zijn als de smederij gehandhaafd blijft en dienst doet als museum. Ja, dat zou erg mooi zijn.'

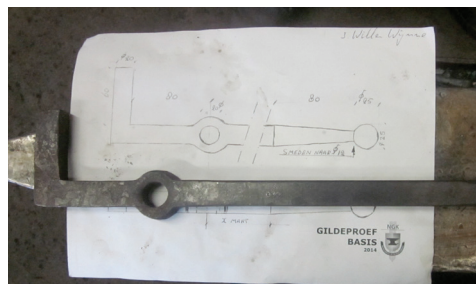
Gildeproeven

Het zijn spannende maanden geweest voor de zes examenkandidaten van museumsmederij De Hoefhamer, er is heel hard geoefend op meerdere locaties, de vetnootjes nr. 4 waren bij tijd en wijle niet aan te slepen en het gehamer op de aambeelden klonk voortdurend door de Smedestraat.

Het smeedexamen is begonnen in de warme en rokerige werkplaats van het NGK. V.l.n.r.: Maarten, Wim en John stoken de vuren hoog op.

Wat was er aan de hand? Begin dit jaar kwam het bestuur met het overmoedige voorstel om een zestal enthousiaste vrijwilligers in te schrijven voor de zogenaamde Gildeproeven van het Nederlands Gilde voor Kunstsmeden (NGK): Maarten Mak, John van Midden, Luuk Verhoek, Jan van Werven en Wim Wijnne voor de Gildeproef Basis en Bram de Jongh voor Gildeproef Gevorderd. Hierdoor zou het potentieel cursusleiders voor onze eigen

Het examenwerkstuk Gildeproef Basis van Wim Wijnne is klaar. En nu maar wachten op de beoordeling.

smeedcursussen in één keer kunnen verdubbelen. Het NGK ging akkoord met deze unieke inschrijving. Nog nooit eerder was het maximale aantal van zes examenkandidaten (er zijn zes vuren en zes aambeelden) van één instelling aangemeld! Op zaterdag 29 november jl. was het eindelijk zo ver: alle opgedane kennis en trainingsarbeid moest in het NGK opleidingscentrum op de Botterwerf te Huizen resulteren in zes geslaagde examenkandidaten. En dat is gelukt! Een geweldige prestatie om trots op te zijn.

De geslaagde vrijwilligers van museumsmederij De Hoefhamer na afloop van het examen Gildeproef van het NGK te Huizen. V.l.n.r.: Bram de Jongh (Kampen), Luuk Verhoek (Rouveen), Jan van Werven (Kampen), Wim Wijnne (Elburg), John van Midden (Elburg) en Maarten Mak (Apeldoorn).

Wapenveld en Hanekamp

Het jaarlijks uitstapje voor de vrijwilligers van museumsmederij De Hoefhamer begint al zo'n beetje traditie te worden. En omdat sommige vrijwilligers zich vertwijfeld afvroegen of er in 2014 weer een dergelijke activiteit zou zijn, heeft het bestuur besloten hieraan gehoor te geven. Ook nu werd een locatie gezocht waarbij één van de vrijwilligers is betrokken.

Het werd Vrieze's Erfgoed in Wapenveld

Vrijwilligers en partners krijgen uitleg van Bert Hanekamp over het functioneren van 'zijn' molen.

want 'onze' Bert Hanekamp is daar actief als vrijwillig molenaar. En dus reisden op zaterdag 22 november jl. maar liefst acht-entwintig vrijwilligers en partners af naar Wapenveld. Na een pannenkoekenlunch in het fraai gerestaureerde molenaarshuis volgde een programma van in- en rondleidingen en demonstraties op korenmolen De Vliet. Voldaan vertrokken de 'Elburgers' aan het eind van de middag naar huis om in de Smedestraat de excursie onder het genot van een hapje en een drankje (wat heet!) te evalueren. Dankzij de belangeloze

medewerking van vrijwilliger Bert Hanekamp, voorzitter Tom Boersma en penningmeester Ben van Eerde én niet te vergeten diens echtgenote Hennie was het al met al een zeer geslaagd festijn.

Cross of Nails

Onlangs verscheen Marcel Hillege uit Epe in de smederij met het verzoek om van een drietal grote antieke, meer dan 400 jaar oude nagels uit het gebint van de plaatselijke kerk

een zogenaamd nagelkruis te smeden. De aanwezige suppoosten namen de opdracht aan zonder goed te weten hoe en wat. Gelukkig ontfermde vrijwilliger Jan van Werven uit Kampen zich een paar weken later over deze gedenkwaardige opdracht. Hij smeedde de nagels tot het gewenste kruis. Waarvan acte!

Op 14 november 1940 was de Engelse stad Coventry het doelwit van een van de eerste intensieve luchtbombardementen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Meer dan elf uur lang regende het bommen en de middeleeuwse kathedraal van Coventry brandde tot de grond toe af. De grond lag bezaaid met lange, middeleeuwse nagels, die uit de verbrande balken waren gevallen. Provoost Dick Howard pakte er drie op en maakte er een kruis van, het eerste nagelkruis van Coventry. Op de puinhopen van wat ooit een kathedraal was, sprak hij in aanwezigheid van bewoners van de verwoeste stad het gebed 'Father forgive' uit en daarmee werd het nagelkruis hét symbool voor verzoening en hoop.

Op 13 en 14 februari 1945 bombardeerde de geallieerde luchtmacht Dresden met als gevolg dat ook de Frauenkirche aldaar instortte. In tegenstelling tot de kathedraal van Coventry werd deze kerk - zij het na 50 jaar - weer opgebouwd. In 2005 werd de Frauenkirche weer in gebruik genomen en op de koepel prijkt een verguld nagelkruis, gemaakt door een zoon van een piloot, die aan het bombardement had deelgenomen. In Nederland zijn kerken in Rotterdam, Den Haag-Bezuidenhout, Nijmegen en Middelburg in het bezit van een Cross of Nails.

Automatische incasso

Het bestuur stelt het zeer op prijs wanneer u uw jaarlijkse donatie wilt voldoen via automatische incasso. Heeft u nog geen machtiging afgegeven en wilt u dat alsnog doen?

Neem dan a.u.b. even contact op met penningmeester B. van Eerde: T. 0525-653233 E. penningmeester@museumsmederijelburg.nl